

GIZA -ESKUBIDEAK

(Ipuña)

Sei ume itxas-ontzian joiazan eta antxe egin ziran benetako adiskide.

Bat Europa'koa zan, bestea Asia'koa, bestea Aprika'koa, bestea Ipar-Amerika'koa, bestea Ego-Amerika'koa, eta Ozeania'koa seigarrena.

Ekaitz aundi bat sortu zan itxasoan eta itxas-ontzia ondatu-bearrean, gorantza jaso eban. Egaz ebillan. Eta alako baten sei umeak mendi-gaillur baten gainean geratu ziran. Etxekoak eta ikastolako lagunak negar egin eutsen agertu ez ziralako, baiña eurak zoriontsu bizi ziran.

**

An bean gizonak ez ebiltzan ondo: Alkarren gorrotoz, alkar joka, alkarren bekaitzez, alkar ilten, alkarrari oiñazeak ezarten, alkarrari izen ona kantzen, alkarrari isekaz...

Baiña umeak zoriontsu bizi ziran eta zerbait egiteko gogoaz. Bakoitxak lan bat artu eban: Europarrak mendietako bustiñaz irudiak egiten zituan; Asia'koak, isilla zan-eta, olerki liburuak argitaratzen zituan; Aprika'koak margolaritza-lana artu eban; Ipar-Amerika'tarrak eres-gaillu batzuk joten ikasi eban; Ego-Amerika'koak abereakaz berbetan igaroten eban denporea; Ozeania'koa asmalaria zan eta beti gauza barriak asmatzen egin eban bere lana.

**

Ozeania'ko onek bein baten urrutikuskin bat asmau eban eta Madrid'en tximist-tramankulu itzal bategaz gizon bat gora jaurtiten ikusi eban.

Sei umeen artean eurentariko bat lurrera bialtzea ebatzi eben eta Ego-Ameriketakoa bialdu, abereakaz berba egiten jakin ezkerro, gizonakaz egitea gauzea errezagoa izango jakola-ta.

Ganbelu baten gainean jatsi zan menditik bera eta bean egun batzuk igaro ondoren, negarrez mandira igon eban. Ganbeluak berak baiño be negar-maiko aundiagoak isuriten ebazan.

**

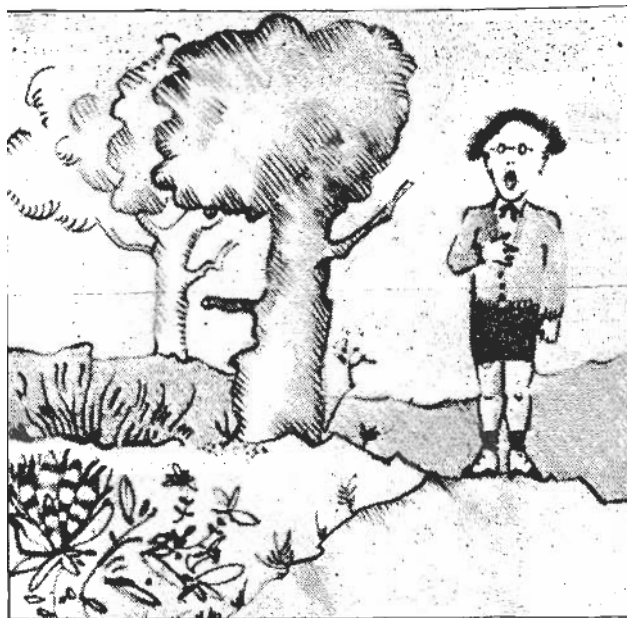
Laster urreratu jakozan lagunak eta berak esan eutsen:

—Bildurgarria da aundien artean bizitea.

—Zer egiten dabe ba?

Alkar il!

Gudaketan ibilliko dira! Ni Europarra naz eta badakit an Europa-barruan Euzkadi esaten dautsoen erri txiki bat dagoala. Euskerea da euren izkuntza. Franco gaz gudaldia izan eben eta galdu. Arrezkerro aurean darabillez eta espetxeetara eroan be bai. Eta orregaitik sortu

zan Euzkadi'n ETA esaten dautsoen gudari-taldea. Onek gogorkeriz jokutzen dau. Eta antxe sortu zan giza-eskubiden sortzaillea, Euzkadi'n.

Egia da ori?

—Bai. Egi-egia da. Aita Bitoria zan, Gasteiz'en jaioa...

—Nagusiai gogorkeriz ez ibilteko, iñor ez ilteko, iñori goserik ez emoteko ta iñor ez zapaltzeko esan bear dautsegu,-esan eban ume Asia'tarrak.

Baiña zelan lortu gudak isiltzea, eskubideak zaintzea, gosedunak janaritzea, esan eban Ipar-Amerika'tarrak,-Ori ia eziña da.

Orduan-esan eban ume olerkariak-eskari onei eskubideen izena emongo dautsegu. Ni asiko naz olerkiak idazten gauza orreik agertzeko.

—Nik ezagutzen dodaz Euzkadi'ko etarrak-esan eban itxaropentsu ume Europa'tarrak— eta izkilluak iztea buruan sartuko dautsedala uste dot. Eta ori eginda laster euren aberrietan eskubideak ezarriko dirala...

Eta orrelan, olerkiz, margoz, eresiz, munduko mendi-gaillur baten asi ziran umeak giza-eskubideak sortzen.

Gero jaun aundiki batzuk Paris'en mai-inguru baten jesarri ziran 1948'ko abenduaren 10'ean eta umeak asmauriko eskubideak idatzi ebezan, beste eskubide batzuk geituz eta «Giza-eskubideen Aitorpen orokorra» ipiñi eutsen izena idazki areri.